Oikeusministeriö NEUVOSTORAPORTTI OM2018-00175

LAVO Aittoniemi Eeva(OM), Arenmaa Katja 11.07.2018

Asia
OSA; Oikeus- ja sisäasioiden neuvosto 4.-5.6.2018

Kokous
Oikeus- ja sisäasioiden neuvosto 04.06.2018 - 05.06.2018

Tavarakauppadirektiivistä jäsenvaltiot ovat yhtä mieltä siitä, että samoja sääntöjä tulee soveltaa kaikkiin tavaroihin, ml. älytavarat. EP:n kanta on toinen. Lisäksi etsittiin linjauksia jatkotyölle oikeussuojakeinoja ja takuuaikoja koskeviin kysymyksiin. Tulevan PJ-maan Itävallan tavoitteena on neuvoston yleisnäkemys direktiivistä joulukuussa.

Maksukyvyttömyysdirektiivistä saavutettiin neuvoston osittainen yleisnäkemys. Direktiivin muita osioita koskevista jatkoneuvotteluista odotetaan vaikeita, mutta tavoitteena on yleisnäkemys koko direktiivistä lokakuussa.

Neuvottelut Bryssel IIa-asetuksesta jatkuvat edelleen hyvin hitaasti ja haastavasti. EPPO:n perustaminen ja uuden E-justice-strategian valmistelut etenevät.

E-evidence-paketista pitkä keskustelu, vaikka jäsenvaltioiden kannanmuodostus kesken. Soveltamisalan laajentamista koskevat kannat hajallaan. Asiaan palataan lokakuun neuvostossa. Yksimielisyys kuitenkin siitä, että suhteessa USA:an (Cloud Act) EU:n tulee toimia yhtenäisesti. Komissio harkitsee ehdotusta neuvottelumandaatiksi. Vastaavaa harkitaan Budapestin sopimuksen lisäpöytäkirjan osalta.

EU tehostaa tukeaan terrorismin uhreille. Neuvosto hyväksyi päätelmät, joissa jäsenvaltiot sitoutuvat nimeämään yhteyspisteen terrorismin uhrien tueksi. Komissio selvittää EU-tason koordinaatiokeskuksen perustamista ja on varannut tähän varoja.

Muissa asioissa Saksan aloitteesta esillä Facebook/Cambridge Analytica. Huoli yksityisyyden suojasta verkossa ja sosiaalisen median roolista demokraattisissa prosesseissa kasvaa.

Tuleva PJ-maa Itävalta esitteli ohjelmansa, painopisteenä turvallisuuden parantaminen vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta vahvistamalla.

1.Esityslistan hyväksyminen

2.A-kohtien hyväksyminen
a) Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo (9372/18)
Lainsäädäntökäsittelyt

A-kohtien lista hyväksyttiin.

3.Sopimusoikeus – tavarakauppadirektiivi
Periaatekeskustelu (9261/18)

Pj totesi hankkeen olevan tärkeä prioriteetti. Ongelmakohdista on osin keskusteltu jo digitaalisia sisältöjä (DCD) koskevan direktiiviehdotuksen yhteydessä. Nyt on tarve poliittiselle ohjaukselle kolmessa aiheessa: 1) tulisiko soveltaa yksiä sääntöjä kaikkiin tavaroihin, ml. älytavaroihin; tämä on tärkeä asia myös EP:lle, jolla on asiaan erilainen, ns. jaettu lähestymistapa. Toivotaan asiaan neuvostolta selkeää kantaa. Kysymykset 2) ja 3) koskevat oikeussuojakeinoja ja takuuaikoja; voidaanko soveltaa DCD-ehdotuksessa omaksuttuja ratkaisuja sellaisenaan?

Komissio totesi, että tärkein kysymys on tavaroihin sisältyvä digitaalinen sisältö: tarvitaan selkeät säännöt älytavaroiden ostajien suojaamiseksi. Asia on tärkeä myös EP:lle, ja riskinä on, että molemmat lainsäätäjät pysyvät omissa kannoissaan tai että kuilu kantojen välillä kasvaa ja sovun saavuttaminen DCD-ehdotuksesta pitkittyy. On tärkeää antaa signaali, että ollaan valmiita sääntelemään asiasta ennen nykyisen EP:n kauden päättymistä.. DCD-ehdotuksen ja tavarankauppaehdotuksen välillä olisi haettava yhdenmukaisuutta mahdollisimman pitkälle.

Kysymykseen 1 saatiin jäsenvaltioilta selkeä näkemys: samoja sääntöjä tulee soveltaa niin digisisältöä sisältäviin kuin muihinkin tavaroihin. Samalla korostettiin sitä, että yhdenmukaisten säännösten käyttäminen ei voi olla automaattista, sillä digisisällöt ja tavarat eroavat jossain suhteissa oleellisesti. Useat jäsenvaltiot nostivat tässä yhteydessä esiin myös säännösten teknologianeutraliteetin tärkeyden; nyt muodostettavien säännösten tulee kestää aikaa.

Kysymyksen 2 osalta useat jäsenvaltiot katsoivat, että oikeussuojakeinojen hierarkia/valinnanvara oikeussuojakeinojen välillä tulisi huomioida: tavaroita tulisi ensisijaisesti voida korjata, eikä vain korvata uusilla. Useat jäsenvaltiot painottivat tämän kysymyksen edellyttävän vielä lisäarviointia. Tavoitteeseen turvata korkea kuluttajansuojan taso viitattiin useissa puheenvuoroissa.

Kysymyksen 3 osalta useat jäsenvaltiot joko kannattivat FI lailla sitä, että jäsenvaltioille tulisi sallia joustoa virhevastuuaikojen osalta, tai ilmoittivat ymmärtävänsä näitä jäsenvaltioita. Useat jäsenvaltiot totesivat voivansa edetä asiassa DCD:ssä omaksutun joustavan ratkaisun pohjalta. Monet katsoivat, että takuuaikojen tulisi olla minimiharmonisaation piirissä; tuotiin myös esiin, että yksi aikaraja ei kuitenkaan sovi kaikkiin tuotteisiin, sillä kuluttajansuojan taso heikkenisi, esimerkkinä rakennustarvikkeet. Yksittäiset maat kannattavat maksimiharmonisointia virhevastuun osalta. Myös korkeaa suojan tasoa painotettiin, kun 2 vuoden virhevastuuaikaa pidettiin liian alhaisena. Esimerkiksi Irlanti kertoi, että virhevastuuaika on tällä hetkellä 6 vuotta.

Suomi totesi kannattavansa muiden jäsenvaltioiden tapaan ensimmäisen kysymyksen osalta yhdenmukaisten sääntöjen soveltamista kaiken tyyppisiin tavaroihin, ml. nk. älytavarat. Tavarankauppaa koskevien sääntöjen tulisi kattaa ei vain digitaalista sisältöä omaavat, vaan myös digitaalisiin palveluihin läheisesti linkittyvät palvelut. Säännöt tulisi kirjoittaa teknologianeutraalisti ja huomioiden tuleva kehitys. Toisen kysymyksen osalta Suomi katsoo, että oikeussuojakeinojen osalta perusperiaatteiden tulisi olla samanlaiset koskien niin tavarankauppaa kuin digitaalisia sisältöjä ja palveluitakin. Kuitenkin tulisi huomioida tietyt tavarankauppaa koskevat erityispiirteet. Erityisesti tämän tulisi näkyä kuluttajalle asetetussa velvollisuudessa

ilmoittaa myyjää tavarassa olevasta virheestä, ja toiseksi niissä ehdoissa, joiden vallitessa kuluttajalla on oikeus vaatia hinnanalennusta tai sopimuksen purkua. Näitä asioita tulee tarkastella vielä yksityiskohtaisesti asiantuntijatasolla. Kolmannen kysymyksen osalta Suomi katsoo, että on erittäin tärkeää sallia jäsenvaltioille tietty jousto koskien takuuajan pituutta. Ehdotettu kahden vuoden aika alentaisi oleellisesti kuluttajansuojan tasoa useissa jäsenvaltioissa, ml. Suomessa. Näin lyhyt takuuaika olisi myös vastoin kestävän kehityksen periaatteita.

Komissio totesi olevansa samaa mieltä siitä, että sääntelyn olisi oltava mahdollisimman yksinkertaista ja selkeää. Kaikille tavaroille tulee saada johdonmukainen sääntely ja korkea kuluttajansuojan taso on turvattava. KOM on huolissaan neuvoston ja EP:n kantojen erosta ja korosti, että olisi tärkeä antaa selkeä viesti siitä, että tavarankauppakeskustelut aiotaan viedä pikaiseen päätökseen. Pikainen uudistus on komission mielestä tärkeää sekä kuluttajille että yrityksille.

Pj totesi tarpeen jatkaa keskusteluja asiantuntijatasolla. PJ:n yhteenvetona on, että neuvosto on sitoutunut sääntelemään älytavaroista, ja enemmistö tukee yksiä tavarankauppasääntöjä, eli kaikille tavaroille samanlaisia sääntöjä. Helppo sovellettavuus ja sääntelyn yksinkertaisuus on tärkeää. Oikeussuojakeinoissa on olemassa jäsenvaltiotasolla erilaisia ratkaisuja; täysharmonisaatio merkitsisi askelta eteenpäin sisämarkkinoiden näkökulmasta, mutta on kuitenkin keskusteltava vielä yksityiskohdista ottaen huomioon kuluttajansuojan erilaiset tasot eri jäsenvaltioissa. DCD voisi toimia pohjana mutta kyseessä ei voi olla automaatio. PJ uskoo, että virhevastuuajasta päästään sopuun, kunhan tietyt joustot ovat mukana sääntelyssä. DCD:ssä omaksuttua kompromissia tulisi noudattaa tältä osin. Kaikki valtuuskuntien kommentit otetaan huomioon uudessa tekstiluonnoksessa, joka laaditaan tulevan PJ-maan kanssa.

4.Direktiivi maksukyvyttömyydestä, uudelleenjärjestelystä ja uudesta mahdollisuudesta
Osittainen yleisnäkemys (9236/18 + ADD 1)

Pj kävi läpi direktiiviehdotuksen käsittelyä ja teki esityksen neuvoston osittaisen yleisnäkemyksen hyväksymiseksi direktiivin otsakkeista III, IV ja V.

Komissio totesi olevansa tyytyväinen ehdotuksen kunnianhimoisuuteen koskien sitä lähtökohtaa, että rehellinen yrittäjä voi vapautua veloistaan kolmessa vuodessa. KOM on kuitenkin pettynyt siihen, että monet seikat, jotka liittyvät mm. tietojen keräämiseen ja tuomareiden erikoistumiseen, eivät ratkenneet aivan komission toivomalla tavalla. Ymmärtää kuitenkin tarpeen joustavuuteen ja kompromisseihin. Toivoo, että yleisnäkemykseen päästään lokakuun neuvostossa, jotta kolmikantaneuvotteluihin päästään heti tämän jälkeen. Tavoitteena on saada aikaan kunnianhimoinen direktiivi nykyisen EP:n toimikaudella.

Noin puolet jäsenvaltioista käytti puheenvuoron, joissa pääsääntöisesti yleisesti kiitettiin tehdystä työstä ja annettiin tukea kompromissille. Joitakin yksittäisiä tyytymättömyyden kohteita nostettiin vielä esiin. Monet ennakoivat vaikeita neuvotteluja direktiivin muista osioista voi olla vielä edessä.

Suomi kiitti direktiivin säännöksiin lisätystä joustavuudesta ja muistutti, että joustavuutta tarvitaan lisää myös jatkoneuvotteluissa.

Saksa jätti neuvoston pöytäkirjaan lausuman tiedonkeruuseen liittyvistä kysymyksistä. Muutama muukin viittasi liialliseen tiedonkeruuvelvoitteeseen.

Neuvoston osittainen yleisnäkemys hyväksyttiin.

5.Bryssel IIa -asetus: uudelleenlaatiminen - Periaatekeskustelu (9227/18)

PJ esitteli asiakohdan todeten kyseessä olevan erittäin tärkeä lapsen huoltoa ja vanhempainvastuuta koskeva hanke, josta on siksi jo keskusteltu useita kertoja neuvostossa. PJ esitteli keskustelussa olevat kolme kysymystä asiakirjansa mukaisesti ja kertoi tavoitteena olevan laaja yhteisymmärrys ottaen huomioon hankkeen hyväksymisen yksimielisyysvaatimus. Tarkoituksena on turvata oikeusvarmuus ja luoda yksinkertaisemmat säännöt viranomaisille ja

vanhemmille. Mistään ei ole kuitenkaan sovittu ennen kuin kaikesta on sovittu. Muistutti, että asiasta on keskusteltu jo kaksi vuotta, joten tämän vuoden loppuun mennessä olisi toivottavaa saavuttaa poliittinen yksimielisyys heikentämättä kuitenkaan säädöstyön laatua.

Komissio totesi päämääränä olevan, että lapsi ei jää keskelle pitkällisiä oikeusriitoja ja että sääntelyä yksinkertaistetaan sekä menettelyjen pituuden että niiden kustannusten kannalta. Muistutti, että sijoittamistapaukset ovat kalliita ja pitkäkestoisia, ja kaappauskiistat pitkäaikaisia. Ongelmien ratkaisemiseksi tarvitaan koherentit, vahvat ja tehokkaat säännöt. Vastauksina pj:n kolmeen kysymykseen komissio totesi: 1) tulisi tunnustaa ja täytäntöönpanna turvaamistoimet lapsen asianmukaiseksi palauttamiseksi, 2) tuki autonomista suostumusmenettelyä, 3) yksi yhtenäinen järjestelmä helpottaisi menettelyä, mutta ellei sovintoon päästä, voi olla tarpeen ottaa mukaan erityissäännökset etusijaisista päätöksistä. Tärkeää on joka tapauksessa saada ratkaisu aikaan pikaisesti. Sitoumuksen antaminen siitä, että asiassa saadaan aikaan sopu tämän vuoden loppuun mennessä, on ehdottoman tärkeää.

Lähes kaikki jäsenvaltiot esittivät näkemyksensä PJ:n esittämiin kysymyksiin.

Kysymyksen 1 osalta iso osa jäsenvaltioista kommentoi ainakin jossain määrin myönteisesti sitä, että vanhempainvastuuta koskevassa asiassa toimivaltaisen jäsenvaltion ulkopuolella annettujen väliaikaisten toimenpiteiden ja turvaamistoimien pitää liikkua, jos ne on annettu kaapatun lapsen palauttamisen helpottamiseksi. Moni kuitenkin korosti selkeitä säännöksiä asiasta. Jotkut korostivat, että lapsen asuinpaikan tuomioistuimen toimivallan tulee kuitenkin aina olla ensisijainen, kun se alkaa käsitellä asiaa. Peräänkuulutettiin myös lisää asiantuntijakeskusteluja aiheesta.

Suomi ilmaisi tiettyä varauksellisuutta ja totesi olevansa valmis keskustelemaan turvaamistoimien liikkuvuudesta, mutta PJ:n ratkaisuehdotus herättää monia kysymyksiä ja vaatii vielä selvennystä erityisesti kahden kysymyksen osalta (suhde toimivaltasääntöihin; suhde lapsen palauttamisesta päättävän tuomioistuimen velvollisuuteen toteuttaa riittävät järjestelyt lapsen suojelemiseksi); pitää myös varmistaa, ettei kaapatun lapsen palauttaminen viivästy. Varovaisuutta toivottiin myös muissa puheenvuoroissa, joissa mm. tuettiin turvaamistoimien liikkuvuutta vain siltä osin kun ne turvaavat kaapatun lapsen turvallisen palauttamisen.

Kysymyksen 2 osalta jäsenvaltiot yleisesti katsoivat, että kaikilta jäsenvaltioiden rajat ylittäville lapsen sijoittamisilta pitää edellyttää toimivaltaisen viranomaisen lupaa. Keskustelussa nostettiin esiin erilaisia elementtejä. Toivottiin, että jäsenvaltiot toimittaisivat tiedot toimivaltaisista viranomaisista komissiolle; ilmaistiin avoimuutta sille, että vastaanottavan maan viranomaiset päättäisivät suostumuksen tarpeesta ja toivottiin kommunikaatiovelvoitteiden osalta nykysäännöksissä pysymistä. Jotkut maat nostivat esiin aikarajojen asettamisen tarpeen, jotta järjestelmä tehostuu nykyisestä. Ennakkoratkaisumenettelyn pelätään johtavan viiveisiin. Yleisesti asiantuntijakeskusteluja on vielä jatkettava.

Kysymyksen 3 osalta jäsenvaltioiden kannat hajautuivat sen osalta, pitäisikö asetuksessa olla yksi järjestelmä päätösten tunnustamiseksi ja täytäntöönpanemiseksi vai PJ:n ehdottama yksi järjestelmä lisättynä ”etusijaisia” päätöksiä koskevilla erityissäännöillä. ”Sekajärjestelmää” eli etuoikeutettujen päätösten jonkinlaisten erityissääntöjen säilyttämistä kannattivat tai sen hyväksyivät reilu kymmenkunta jäsenvaltiota, mutta tästäkin tarvitaan vielä lisää keskusteluja sekä määritelmien että oikeussuojakeinojen osalta. Osa jäsenvaltioista preferoi yhtenäistä järjestelmää selkeyden takia.

Suomi totesi sille tärkeintä olevan se, että uudistettu järjestelmä on selkeä ja toimiva eikä monimutkaisempi kuin nykyjärjestelmä. Koska kyse on ratkaisevasta elementistä koko asetuksen kannalta, asiasta pitää vielä jatkaa asiantuntijakeskusteluja.

Pj totesi neuvoston olevan melko yksimielinen kysymysten 1 ja 2 suhteen: sääntöjä on vahvistettava menettelyjen tehostamiseksi ja lasten suojelun parantamiseksi. Työtä jatketaan teknisellä tasolla. Kysymyksen 3 osalta arvioi saadun riittävästi tukea asian käsittelyn jatkamiseksi asiantuntijatasolla kompromissiratkaisun löytymiseksi tämän päivän keskustelujen pohjalta.

6.Muut asiat
– Käsiteltävänä olevat säädösehdotukset, PJ:n info (9371/1/18 REV 1 2 DPG FI)

PJ nosti esiin, että toimielinten tietosuoja-asetuksesta on nyt saatu sopu aikaan. Toimielinten välisiä kolmikantaneuvotteluja jatketaan vielä rahanpesudirektiivin ja konfiskaatioasetuksen osalta. Viittasi myös maksuvälinepetosdirektiivin valmistelujen jatkamiseen.

Komissio kiinnitti huomiota ilmiantajien suojaa koskevaan direktiiviehdotukseen, jonka avulla vahvistetaan unionin taloudellisten etujen suojaa ja sisämarkkinoiden toimintaa. KOM odottaa rakentavaa keskustelua, jotta direktiivistä päästään sopuun tällä EP-vaalikaudella.

Muut kuin lainsäädäntöasiat

7.Euroopan syyttäjänvirasto (EPPO)-asetus: täytäntöönpano – Tilannekatsaus (8939/18)

PJ totesi tyytyväisyytensä siihen, että Alankomaat on tehnyt ilmoituksen osallistumisestaan tiiviimpään yhteistyöhön ja että myös Maltan notifiointia odotetaan. EPPO:n suhteista muihin virastoihin, rahoituksesta sekä suhteista ei-osallistuviin jäsenvaltioihin oli keskusteltu konferenssissa Sofiassa maaliskuussa. Menettely hallintojohtajan viran tilapäiseksi täyttämiseksi oli käynnissä.

Komissio onnitteli Alankomaita sen päätöksestä osallistua EPPO:on, toivoi myös Maltan liittyvän pian virallisesti, ja muiden seuraavan esimerkkiä. Komissio kertoi EPPO-valmistelujen etenemisestä rekrytointien osalta. Viranhakuilmoitus Euroopan pääsyyttäjän valitsemiseksi jaetaan neuvostolle pian. Komissio muistutti, että myös kansallisiin oikeusjärjestelmiin oli tehtävä asetuksen edellyttämät muutokset. Kaikkia valmisteluun liittyviä kysymyksiä käsitellään komission perustamassa EPPO:n asiantuntijaryhmässä. Tarkoituksena oli varmistaa, että EPPO saadaan perustettua vuoden 2020 loppuun mennessä. Ehdotus OLAF-asetuksen muuttamisesta on annettu 23.5., mikä oli yksi askel toimivien oikeudellisten puitteiden luomiseksi EU:n taloudellisten intressien suojelemiseksi. Ehdotus vastasi niitä säännöksiä, jotka EPPO-asetuksessa jo ovat.

Neljä jäsenvaltiota käytti asiasta puheenvuoron, joissa muistutettiin aikataulussa pysymisestä, nostettiin esiin kysymys kielijärjestelyistä ja korostettiin valintaprosessien avoimuutta sekä EPPO:n sisäisten sääntöjen aikaansaamista. Asiantuntijakokouksia toivottiin lisää.

Neuvoston oikeuspalvelu käytti puheenvuoron ja muistutti, että Euroopan pääsyyttäjälle asetetut pätevyysvaatimukset on lueteltu asetuksen 14 artiklassa ja kielijärjestelyjä koskee asetuksen 107 artiklan 2 kohta.

8.Sähköisen oikeuden strategia ja toimintasuunnitelma 2019–2023
Puheenjohtajavaltion tiedotusasia (8990/18)

PJ informoi asiakirjan mukaisesti sähköisen oikeuden strategian ja toimintaohjelman valmistelutilanteesta.

Komissio totesi pitävänsä tärkeänä sitä, että jatkotyössä priorisoidaan sellaisia hankkeita, joista on selvää lisäarvoa ja konkreettista hyötyä. KOM viittasi myös uuteen digitaalista Eurooppaa tukevaan rahoitusohjelmaan, joka tarjoaa mahdollisuuksia rahoittaa hallinnon digitalisointia. KOM toi esiin, että tekoälyn hyödyntämisen tulee olla tässä tärkeässä roolissa.

Pari jäsenvaltiota käytti lyhyen puheenvuoron.

9.Muut asiat
a) Facebook-tietojen väärinkäyttö: mahdollisia toimenpiteitä koskeva tietojenvaihto
Saksan ja komission tiedotusasia 9644/18

PJ totesi ihmisten olevan huolissaan yksityisyyden suojasta internetissä ja viittasi siihen, että Facebook ja Cambridge Analytica olivat esillä EU-päämiesten toukokuisessa kokouksessa Sofiassa. PJ toi esiin Facebookin Zuckerbergin kuulemisen EP:ssä sekä tiettyjen EU-maiden tietosuojavaltuutettujen käynnistämät toimenpiteet.

Saksan oikeusministeri peräänkuulutti kokonaisvaltaista pohdintaa asiasta sekä kiireellisiä toimenpiteitä ja toi esiin tietosuojan merkityksen digitaalisessa maailmassa.

Komissio totesi Facebook/Cambridge Analytican herättäneen kaikki, korosti yleisen tietosuoja-asetuksen merkitystä ja viittasi komission toukokuiseen tiedonantoon digitaalisten sisämarkkinoiden toteuttamisesta. KOM korosti, että ihmisten luottamus on oleellinen tekijä digitaalisten sisämarkkinoiden kehitykselle. Komissio nosti esiin myös tarpeen keskustella jäsenvaltioiden kanssa siitä, ovatko vaalilainsäädäntömme ajan tasalla ja sopivatko ne verkkomaailmaan. Asiasta järjestetään asiantuntijakokouksia ja aihe nostetaan esiin marraskuun perusoikeusseminaarissa.

Muutama jäsenvaltio käytti Saksaa ja komissiota tukevan puheenvuoron. Keskustelua toivotaan jatkettavan.

PJ totesi yhteenvetonaan, että perustavanlaatuiset haasteet edellyttävät sitä, että EU panee uudet tietosuojasäännöt tehokkaasti täytäntöön, että disinformaatiota torjutaan ja oikeusvaltioperiaatetta suojataan.

b) Seuraavan puheenjohtajavaltion työohjelma - Itävalta esittelee (9644/18)

Tuleva pj-maa Itävalta totesi painottavansa jatkuvuutta neuvoston työssä. Painopisteenä on turvallisuuden parantaminen vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta vahvistamalla. Keskeistä on terrorismin ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuminen ja rajat ylittävän oikeudellisen yhteistyön kehittäminen. Jälkimmäisen osalta AT vie eteenpäin konfiskaatio- ja jäädyttämisasetusta, ECRIS TCN-neuvotteluja, rahanpesudirektiiviä koskevia neuvotteluja sekä Eurojust-asetuksen viimeistelyä. Nämä kaikki pitäisi saada hyväksyttyä nopeasti ja ennen vuoden loppua. AT tulee myös viemään eteenpäin maksuvälinepetosdirektiiviä, E-evidence.ehdotuksia, Bryssel IIa-asetusta, insolvenssidirektiiviä, tiedoksianto- ja todisteasetuksia, tavarankauppadirektiiviä, tekijänoikeusdirektiiviä sekä yhtiöoikeushankkeita koskevia neuvotteluja. Itävalta nostaa myös esiin luottamuksen merkityksen oikeudelliselle yhteistyölle, tästä keskustellaan epävirallisessa OSA-ministerikokouksessa Innsbruckissa 12-13.7.

c) Totalitarismin uhrit.

Viron oikeusministeri kutsui 23.8.2018 pidettävään eurooppalaisen muistopäivään ja konferenssiin totalitarismin uhrien muistamiseksi.

OIKEUS- JA SISÄASIAT, YHTEISKOKOUS

Lainsäädäntökäsittelyt
(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

10.Sähköinen todistusaineisto
a) Asetus sähköistä todistusaineistoa koskevista esittämis- ja turvaamismääräyksistä
b) Direktiivi oikeudellisista edustajista todistusaineiston keräämiseksi
Periaatekeskustelu (9418/18)

PJ esitti asiakirjassa jäsenvaltioille kysymyksiä ehdotuksen soveltamisalasta ja suhteesta USA:n Cloud Act –lainsäädäntöön. Keskustelusta toivotaan ohjeistusta jatkotyölle.

Komissio kiitti jäsenvaltioita tähänastisesta työstä ja korosti tarvetta edetä ripeästi. Mitä tulee soveltamisalaan, komissio haluaisi pitää kiinni siitä, mitä on ehdottanut. Mitä tulee kansainväliseen kehitykseen, tämä on huomioitava. Komissio ilmaisi valmiutensa harkita ehdotusta neuvoston päätökseksi, jolla valtuutettaisiin KOM neuvottelemaan USA:n kanssa EU:n puolesta.

Asiasta käytiin lähes täysi pöytäkierros. Pitkässä keskustelussa korostettiin laajasti oikean tasapainon löytämistä rikostorjunnan tehokkuuden ja perusoikeuksien huomioimisen välillä; tarvetta löytää sääntelyratkaisut, jotka toimivat käytännössä. Soveltamisalan laajentamisen osalta jäsenvaltioiden näkemykset ovat varsin hajallaan. Laajentamiselle ilmaisi yleistä

varauksellisuutta kymmenkunta jäsenvaltiota. Perusteluina viitattiin mm. riskiin neuvottelujen viivästymisestä. Laajentamiselle ilmaisivat reaaliaikaisen seurannan osalta tukea vajaa kymmenen jäsenvaltiota; suoran pääsyn osalta avoimuutta ilmaisi kourallinen jäsenvaltiota ja varauksellisuutta vajaa kymmenkunta. Jatkoneuvottelujen osalta joissakin puheenvuoroissa nostettiin erityisesti esiin asetusehdotukseen sisältyvä säännös lakikonflikteista, tätä on pohdittava erikseen pian. EU:n yhteistä lähestymistapaa suhteessa USA:han tuettiin yleisesti, joskin huolia esitettiin neuvottelujen kestosta. Budapestin sopimuksen toisen lisäpöytäkirjan osalta ilmaistiin sekä tukea että varauksellisuutta.

Suomi totesi tarpeen parantaa rajat ylittävää pääsyä sähköisiin todisteisiin, mutta korosti, ettei Suomella vielä ole lopullista kantaa komission ehdotuksiin. Ehdotusten perusteellinen arviointi ja tasapainoisen kannan muodostaminen vie aikaa. Suomi toi kuitenkin esille, suora yhteistyö lainvalvontaviranomaisten ja palveluntarjoajien välillä oli herkkä aihe, joka liittyi tietosuojaan, muihin perusoikeuksiin ja jopa valtioiden suvereniteettiin. Vaikutti myös selvältä, että ehdotuksissa palveluntarjoajille kaavailtu raskas rooli herätti paljon huolta. Tämän vuoksi painotti yleisesti, että suorassa yhteydenpidossa myös palveluntarjoajan jäsenvaltion viranomaisilla piti olla rooli. Suomi katsoi alustavasti, että suora pääsy ja reaaliaikainen seuranta olivat monimutkaisia aiheita, joihin liittyi paljon avoimia kysymyksiä ja näistä tarvitaan vielä keskustelua. Oli kuitenkin valmis jatkamaan keskusteluja siitä, pitäisikö suoraa pääsyä koskevia sääntöjä ottaa mukaan tietyissä rajoitetuissa tilanteissa ja tietyillä ehdoilla. Reaaliaikainen seuranta herätti enemmän kysymyksiä sen tarkasta alasta ja siitä, sopisiko se todella ehdotuksiin, jotka koskevat palveluntarjoajien säilyttämiä tietoja. Viimeisen kysymyksen osalta Suomi tuki edelleen EU:n yhteistä lähestymistapaa USA:han nähden. Sen sijaan Budapestin sopimusta koskevasta mandaatista ei ollut vielä keskusteltu tarpeeksi ja sen osalta tarvitaan lisää aikaa asian arvioimiseksi.

Suomen tavoin muutamat muutkin kiinnittivät huomiota tarpeeseen vähentää palveluntarjoajien hallinnollista taakkaa.

PJ totesi olevan tarve miettiä asiantuntijatasolla mahdollisuutta asetuksen soveltamisalan laajentamiselle. Asiaan palataan lokakuun OSA-neuvostossa. PJ totesi yhteenvetonaan, että neuvosto oli vahvistanut yhteisen lähestymistavan suhteessa USA:n Cloud Actiin ja että neuvostolla on samanlainen lähestymistapa myös Budapestin sopimuksen toisen lisäpöytäkirjan osalta.

Muut kuin lainsäädäntöasiat

Yksi jäsenvaltio käytti puheenvuoron A-kohtia hyväksyttäessä ja jätti lausuman.

11.Terrorismin uhrit – Keskustelu ja päätelmien hyväksyminen
(9225/18, 9118/18)

PJ totesi EU:lla olevan jo vahvat oikeudelliset puitteet terrorismin uhrien suojelemiseksi ja viittasi vuoden 2004 direktiiviin rikosten uhrien tukemisesta rajat ylittävissä tilanteissa, ja totesi voitavan hyödyntää olemassa olevia rakenteita kuten Euroopan uhrioikeuksien verkostoa. Neuvoston keskusteltavaksi tuodussa asiakirjassa oli kaksi kysymystä. Tämä lisäksi käsiteltiin luonnosta neuvoston päätelmiksi terrorismin uhreista, jossa mm. korostetaan terrorismirikoksia koskevan direktiivin täytäntöönpanon tärkeyttä. Jäsenvaltioita pyydettiin kertomaan haasteista direktiivin täytäntöönpanossa sekä onko niiden näkemyksen mukaan tarvetta muille toimille.

Komissio totesi pyytäneensä tämän keskustelun käymistä tavattuaan terrorismin uhreja maaliskuussa. Komissio toi myös esiin neuvoston päätelmien tärkeyden ja nosti esiin terrorismidirektiivin täytäntöönpanon, jonka osalta jäsenvaltioilla on implementointiaikaa syyskuuhun asti. Komissio ilmaisi valmiutensa tukea ja tehdä yhteistyötä mm. parhaiden käytäntöjen osalta. Komissio kertoi varanneensa määrärahoja terrorismin uhrien koordinaatiokeskukselle, johon kootaan asiantuntemusta ympäri maailman ajankohtaisten tukimekanismien luomiseksi.

Muutama jäsenvaltio käytti puheenvuoron ja antoi yleisesti tukensa neuvoston päätelmille sekä EU-tason koordinaatiokeskukselle; vaihdettiin myös näkemyksiä terrorismidirektiivin uhrisäännösten implementoinnista. Myös EU:n terrorismintorjunnan koordinaattori kiitti

vaikuttavasta lainsäädäntötyöstä ja nopeasta reagoimisesta asiaan sekä toi esiin tukensa koordinaatiokeskukselle ja yhden luukun periaatteelle.

PJ totesi, että neuvoston päätelmät oli hyväksytty.

12.Muut asiat
– EU:n ja Yhdysvaltojen oikeus- ja sisäasiainministerien kokous (Sofia, 22.–23.5.2018)
Puheenjohtajavaltion tiedotusasia (9278/18, 9371/1/18 REV 1 3 DPG FI)

PJ viittasi asiakirjaan ja esitteli komission kanssa lyhyesti kokouksen tuloksia. Jäsenvaltiot eivät käyttäneet puheenvuoroja.

Suomen edustajat
Pysyvä edustaja Marja Rislakki ja virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat
Asiakohdittain

Liitteet

Viite

Asiasanat
Hoitaa

Tiedoksi
